

ÆDNAN

Linnea Axelssona romána vuodul
basert på Linnea Axelssons roman

SÁMI NAŠUNÁLATEÁHTER BEAIVVÁŠ

GIEHTAČÁLLI JA BAGADALLI/MANUS OG REGI LEIF STINNERBOM
ŠUOKŇADAHKKI/KOMPONIST MAGNUS STINNERBOM

Čoarvemáttá Guovdageaidnu 2024

RÁHKIS TEÁHTERUSTIBAT!/KJÆRE ALLE TEATERVENNER!

August 2024 vil for alltid kunne stå som et stolt øyeblikk i Sápmi. Da kunne Det samiske nasjonalteatret Beaivváš endelig framstå som det nasjonalteatret det er. Med det nye teatret i Čoarvemátta har samefolket fått et praktbygg som ramme om våre egne historier på eget språk og enda bedre vilkår for gode opplevelser, både for kunstnere og publikum. Her skal vi lage forestillinger som viser veier til samiske virkeligheter og våre drømmer. Her skal vi prøve ut nye former for samisk teater og være dristige i valg av tema og fortellinger. Aller viktigst er at det blir en møteplass i Sápmi som også skal huse samarbeidsproduksjoner med andre teateraktører i Sápmi. Her skal det være aktivitet også når Beaivváš selv er på turné. For det skal vi fortsette med, selv med det vakre huset vi har fått. De to salene våre er Čoarvvuš og Galba. I disse rommene med video-, lys- og lyd-anlegg helt i det øverste kvalitetssjiktet har vi fått vi muligheter vi aldri hadde før. Vi kan lage teknisk smartere og mer avanserte forestillinger, noe som vil komme publikum til gode på alle steder vi besøker.

Vi er glade for at vi kan åpne teatersesongen 2024 - 2025 med Linnea Axelssons Ædnan som er en stor-slagen, lang slektskrønike i form av et fantastisk dikt. Det handler om hvordan livet utvikler seg for to samiske familier gjennom tre generasjoner som tvangsflyttes fra Gárasavvon. Det tradisjonelt samiske står dermed opp mot det moderne hvor mennesket tror at vår natur er å tvinge naturen i kne.

Regissør Leif Stinnerbom, som også har dramatisert ÆDNAN, har tatt med seg flere av sine faste partnere fra Västana Teater i Sunne. Forestillingen med 15 skuespillere og 8 musikere er dermed i de tryggeste hender og vi tør garantere en helt unik og stor teateropplevelse i Čoarvemátta. Dette er en historisk anledning man ikke bør gå glipp av.

Borgemánnu 2024 boahťa agálašat leahkit rámis čalbmerávkaleapmin Sámis. Go dalle beasai Sámi našunálateáhter Beaivváš viimmat guoddit našuvnna-laš teáhter namahusa odda vистtis. Čoarvemáddagiin lea Sámi álbmot ožžon albaa fiinna visti rámmaan iežamet muitalusaide iežamat gillii, ja vel buoret eavttuid buriid vásáhusaide, sihke dáiddariidda ja gehččiide. Dáppe beassat geahččaladdat ja buvttadit earálágan sámi teáhtervásáhusaid, sihke fáttáid ja muitalusaid ektui. Mudui lea hui dehálaš ahte dáppe áigut ráhkadit deaivvadanbáikki gos áigut ráhkadit ovttasbargobuvttadusaid eará sámi teáhteraktevrraiguin. Dán vистtis galgá álohii dáhpáhuvvat juoga, maiddái dalle go SNT Beaivváš veahka lea iežas čájálmasmátkkoštemiin. Go mátkkoštemiin mii gal joatkkat, vaikko leat ge ožžon dákkár čáppa vistái. Vистtis leat guokte sála; Čoarvvuš ja Galba. Dain lanjain leat video-, čuovga- ja jietnarusttegat mat guddet buoremus kvalitehtadási namahusa, ja addet dakkár vejolašvuodaid mat mii eai goassege leat leamaš. De beassat buvttadit earenoamáš čájálmasaidda ja ovdánit teknihkalaččat, mii fas boahťa gehččiide buorrin juohke báikkis gos fitnat.

Buriin mielain álggahit 2024-2025 teáhteráigodaga Linnea Axelssona Ædnan čájálmasaidda, mii lea čállojuvnon diktahámis movt eallin rievda guovtti johttisámi sohka buolvvas, golmma áigodagas, dalle go bággajohtimat čađahuvvojedje Gárasavvonis. Sámi árbediehtu šaddá dasto vuostálaga oddaáigásaš vieruiguin, gos olbmot doivot ahte sii sáhttet mearrádallat luonddu badjel.

Bagadalli Leif Stinnerbom, guhte maid lea dramatiseren ÆDNAN máidnasa, lea váldán mielde oasi iežas veagas Västana Teáhteris Sunnes deike, ja mii dáhkidit earenoamáš stuora teáhtervásáhusa mas leat 15 neavttára ja 8 musihkkara. Dát šaddá historjáláš vásáhusan.

Bures Boahťin!/Velkommen!

Per Ananiassen
Teáhterhoavda/Teatersjef

24g067933

RÁHKIS GEAHČČIT/KJÆRE PUBLIKUM!

Varmt velkommen til forestillingen *Ædnan*, som bygger på Linnea Axelssons roman med samme navn. Historien er et langt episk dikt som i vår forestilling fortelles som et drømmespill, der tid og rom er oppløst. Alle tider og karakterer er på scenen samtidig.

Vi følger tre kvinneskjebner fra begynnelsen av 1900 tallet og frem til vår tid, samtidig som fortellingen speiler Sápmis moderne historie i en verden der stor-samfunnets koloniale arv, først og fremst i Sverige og Norge, brutalt avslører hvordan den samiske kulturen presses tilbake og må sloss for sin overlevelse.

Ved å følge vanlige menneskers liv vises det hvordan det store politiske spillet skaper alvorlige konsekvenser for minoriteten. Det handler om forsvenskningsspolitikk, hvor f.eks. skolesystemet gjør de samiske barn rotløse, det handler om hvordan det moderne samfunnet med blant annet kraftverksbygging og demning av elver ødelegger for den tradisjonelle reindriften og det handler om tvangsflytting når de nasjonale grensene stenges.

Men vår fortelling har tross mye alvor også masse humor, håp og fremtidstro. Takket være mange generasjoners kamp mot overmakten så synliggjøres den samiske kulturen mer og mer, også på det nasjonale og internasjonale planet. Aldri før ha så mange fantastiske samiske kunstnere, forfattere, musikere, dansere mm. tatt så stor plass i det offentlige rom som i dag. Det gjør at det ikke lenger går an å fortie og usynliggjøre Sápmi.

Vår forestilling er fortalt med ord, musikk, dans og bevegelse, der vi har hatt den poetiske tiltalen som ledestjerne. En stor takk til alle medvirkende som har lagt ned arbeid og sjel i dette arbeidet. Og igjen, varmt velkommen til *Ædnan*, den første forestillingen i SNT Beaivváš sitt nye fantastiske teaterhus, Čoarvemáttá, som kommer til å skape mye glede både nå og i fremtiden!

Váimmolaš buresboahhtin *Ædnan* čájálmassii mii lea Linnea Axelssona romána vuodul huksejuvvon. Historjá lea guhkes máinnasdikta mii min čájálmasas mitaluvvo dego niehkospeallun, gos áigi ja latnja lea hádjanan. Buot áigodagat ja rollat leat lávddis oktanaga.

Mii čuovvut golbma nissonolbmo 1900 čuohtejagi áiggogeahčen gitta dálá áigái, dan seammás go mitalus speadjalastá Sámi odđa áiggi historijá dakkár máilmmis gos stuoraservvodaga koloniála árbi, vuosttažettiin Ruotas ja Norggas, nu garrasit almmustahtá movt sámi kultuvra bággehallá eret ja ferte rahčat birgejumi ovddas.

Go čuovvut dábálaš olbmuid eallima, de oaidnit movt stuora politihkalaš mearrádusat duodalaččat váikkuhit unnit álbmogii. Dás lea sáhka ruotaidhttinpolitihkas, gos omd skuvluvuogádat dagaha sámi mánáid mášoheapmin, ja movt odđa áigasaš servodat ea.ea. elfápmohuksemat ja jogaid buoddumat billistit árbevirolaš boazodoalu ja movt riikarájiiid gidden dagaha bággojohtima.

Muhto min mitalusas lea maid ollu leaikkastallan ja boahteáiggedoavva. Buorre lihkus leat mánggaid buolvaid rahčamušat eiseválddiid vuostá maid dagahan ahte sámi kultuvra boahť dáđistaga eanet oidosii, maiddái našunála- ja riikkaidgaskasaš pláνας. Eai goassege ovdal leat nu ollu erenoamáš sámi dáiddárat, girječálliit, musihkkárat, dánsejeadđjit ja earát oassálastán almmolaččat go odne. Danne eai šat sáhte jávohuhttit ja čiegadit Sámi.

Min čájálmas mitaluvvo sániiguin, musihkain, dánsain ja lihkastagaiguin ja poesijja lea leamaš min guovssonásti. Giitosat buot ovtasbargoguimmiide ja bures boahhtin *Ædnan* čájálmassii mii lea vuosttaš buvttadus Čoarvemáddagis – SNT Beaivváža fiinna teáhtervisttis, mii šaddá illun dál ja boahteáiggis!

Leif Stinnerbom

Bagadalli ja Dramatihkár/Instruktør og Dramatiker

ÆDNAN

ČÁLLI/AV: LINNEA AXELSSON

ÆDNAN er oversatt til engelsk, og er nå nominert til National Book Awards 2024 i kategorien oversatt litteratur. Den finnes oversatt til finsk og kommer snart også ut på nordsamisk.

Linnea Axelsson er samisk/svensk forfatter, vokst opp i Porjus i Jokkmokk og Norsjö i Västerbotten, nå bosatt i Stockholm. Hun er utdannet kunstviter. I 2009 disputerte hun med avhandlingen Omfamningar. Rummets och gränsens meningar ved Universitetet i Umeå.

I 2010 debuterte hun med romanen Tvilling-smycket. I 2022 utkom romanen Magnificat og i 2024 diktsamlingen Sjaunja. For dikteposet Ædnan som kom ut i 2018 har hun mottatt Studieförbundet vuxenskolas författarpris, Svenska Dagbladets litteraturpris og Sveriges störste litteraturpris, August-prisen, i kategorien Årets skjønnlitterære bok. Ædnan er den andre diktsamlingen som har fått denne prestisjefylte prisen.

Dikteposet ÆDNAN følger to samiske familier gjennom tre generasjoner. Første periode er 1920-tallet, med fattigdom, forskning og tvangsflytninger av reindriftsfamilier i Nord-Sverige.

Andre periode er 1950-tallet, med nomadeskoler og den svenske statens assimilering og kolonisering av samene. Tredje periode er 2010-tallet, der yngre generasjoner begynner å ta tilbake sin samiske identitet og kjemper for sine rettigheter. I 2016 stevnet Girjás sameby den svenske stat for retten til å forvalte småviltjakten og fisket i deres beiteområde. Dette gir eposet et dokumentarisk preg og bringer temaet og stemmene i diktene nærmere leseren.

Ædnan er gammel nordsamisk og betyr landet, marken og jorden.

Linnea Axelsson lea sámii/ruota girječálli. Son lea bajáššaddan Bårjás Johkamohkis ja Norsjö Västerbottenis ja orru dál Stockholmmas. Sus lea dáiddadiea oahppu ja 2009:s disputerii doavttergrádain Omfamningar Rummets och gränsens meningar dutkosiin Ubmi universitehtas.

2010:s čálli vuosttaš romána Tvillingsmycket, ja 2022:s fas Magnificat romána ja 2024:s Sjaunja diktačoakkáldaga. Son oáččui Studieförbundet vuxenskolas girječálliid bálkkašumi Ædnan diktaeposa ovddas mii almmuhuvvui 2018:s, Svenska Dagbladet girjijálašvuodabáلكkašumi ja Augustprisen, mii lea Ruota stuorimus girjijálašvuodabáلكkašupmi, Dán jagaš hutkosgirjijálašvuoda slájas. Ædnan lea nubbe diktačoakkáldat mii oázžu dán alla árvvusadnojuvvon báلكkášumi.

ÆDNAN diktaeposis leat guovtti sámii veaga golmma sohka buolva dáhpáhusat. Vuosttaš oassi lea 1920 loguin, gos geafivuotta, dutkamušat ja bággajohtimat dáhpáhuve Davvi Ruotas.

Nubbe oassi lea 1950-jagiin, nomádaskuvllain ja ruota stáda assimilerenpolitihkka ja sámiiid koloniseren. Goalmmát oassi dáhpáhuvá 2010-logus, go nuorat buolvat mearridit máhcáhit iežaset sámii gullevašvuoda ja vuoigatvuodaid. 2016:s stevdnii Girjás sida ruota stáda riikarievti ovdii oázžut vuoigatvuodaid hálldašit smávvafoodoobivddu ja guolásteami iežaset guodohanguovluin. Dát buktá eposii duohtavuoda einnostusa, ja lagada dán fáttá ja dikta-jienaid lohkkiiid olámuddui.

ÆDNAN lea jorgaluvvon engelasgillii, ja lea dál nominerejuvvon National Book Award 2024 jorgaluvvon litteratuvrra kategorijias. Dasa lassin lea girji jorgaluvvon suomagillii, ja fargga almmuhuvv maid davvisámegillii.

DÁIDDALAŠ JOAVKU/KUNSTNERLIG TEAM

Bagadalli/Instruktør & Dramatihkár/Dramatiker: Leif Stinnerbom
 Suoknjadahkki/Komponist: Magnus Stinnerbom
 Lávdehábmjeaddji/Scenograf: Lars Jacob Jakobsson
 Bivttášábmjeaddji/Kostymedesigner: Inger Hallström Stinnerbom
 Koreográfá/Koreograf: Jimmy Meurling
 Čuovqahábmjeaddji/Lysdesign: Øystein Heitmann
 Jietnahábmjeaddji/Lyddesign: Eivind Steinholt
 Goziheaddji/Inspisistent: Rawdna Carita Eira
 Vuoidan/Masker: Mette Noodt
 Veahkkelávdehábmjeaddji/Scenograflassistent: Ole Thomas Nilut
 Veahkkebagadalli/Assisterende instruktør: Rolf Degerlund

ČUOJAHEADDJIT/MUSIKERE

Čuojaheddjiid Jietiheaddji/Kapellmester: Thomas Eriksson
 Gjermund Silset
 Espen Høgmo
 Anthoni Hætta
 Asbjørn Ruud
 Ingrid Marie Willasen
 Nikolai Girunyan
 Agnes Pavelich
 Anders Oskal

NEAVTTÁRAT/SKUESPILLERE

Anitta Suikkari
 Egil Keskitalo
 Elin Oskal
 Ingá Márjá Sarre
 Ingor Antte Állu Gaup
 Marte Fjellheim Sarre
 Mary Sarre
 Matias Tunold
 Nils Henrik Buljo

STÁTISTTAT/STATISTER

Emma Sofie Joma Rustad
 Ida Sofie Klemetsen Gaup
 Ine Buljo
 Sára Gären Anne Nilut

MÁNNÁNEAVTTÁRAT/ BARNESKUESPILLERE

Esaia Valio Lanta
 Lemet Jonne Sarre

EARÁT/ANDRE

Sámegillii Jorgalan/Samisk oversettelse: Kari Mákreða Utsi

Jorgalan lávlagiid/Oversatt sanger: Rawdna C Eira/Heaika Hætta ovttas/i samarbeid med Kari Mákreða Utsi

Lávlunpedagoga/Sangpedagog: Inger Johanne Oskal

Mánáid – ja státistaovddasvástideaddji/Barne- og statistansvarlig: Anna Katri Helander

Bivttasráhkadeaddji/Kostymemakere: Inger Hallström Stinnerbom, Galina Urusova Valio,

Camilla Torpegård, Ulrika Lundgren

Herven lávdehåmi/Dekormaler: Niklas Engvall

Gárvodeaddji/Påtleder: Arina Shaborshina

Tekniikkarat ja huksejeaddji/Teknikere og snekkere: Jan Cato Nilut, Ole Thomas Nilut, Olav Johan Eira, Bernt Morten Bongo, Per Utsi

Gráfalaš hábmejeaddji/Grafisk designer: Kerstin Degerlund

Govvejeaddji/Fotograf: Lars Jacob Jakobsson

Diehtojuohkinjodiheadji/Informasjonleder: Brita Triumf

Buvttadeaddji/Produsent: Elle Mari Dunfjell Oskal

Čállit/Sekretær: Britt Inga Vars

Digítála ovddasvástideaddji/Digitalansvarlig/Čájálmasmátkebuvtadeaddji/Turneprodusent: Aslak Mikal Mienna

Ekonomijahoavda/Økonomisjef: Johan Anders Siri

Teahterhoavda/Teatersjef: Per Ananiassen

Ovttasbargoguolimi/Samarbeidspartner: Scene Nord . Giitu/Takk til: Sámi joatkkaskuvla/

Samisk videregående skole og reindriftsskole, Rein Love Clothing, Karl-Magnus Malinen

Teahter oazzu doarjaga Finnmarkku, Romssa ja Nordlandda fylkasuohkanin/Teatret mottar støtte fra Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner.

BÁGGJOHTIN/TVANGSFlytting

Marjæl uniuvdnaloahpaheami mearridit norgga ja ruota eiseválddit boazoguohtunkonvenšuvnna mii váikkuhii earenoamážiid sámii álbmogii. 1919 dahká Norga ja Ruotta soahpamuša gáržžidit man ollu bohccot besset rasttidit ráji, norgga stáda háliida vuoruhit meahci iežas álbmogii. Johttisápmelaččat geain dássázii lea leamaš Ruota bealde dálveorohagat ja Norggabealde geasseorohagat, eai beasa šat johttát Norgii. Dan sadjái bidjet sin iešgudet guovlluide Ruotas. Dieinna lágiin álggahit sirddášit johttisámiid iežaset ealuiguin. Eiseválddit gohčodit dán duovdagiid sirddašepmi, sámegillii gullo- goahtá sátni bággjohtin.

I kjølvannet av unionsoppløsningen vedtok norske og svenske myndigheter en reinbeitekonvensjon som fikk dramatiske følger for den samiske befolkningen. I 1919 blir Norge og Sverige enige om å begrense hvor mye rein som får flytte over grensen, den norske staten vil ha utmarka til sine egne. De nomadiske samene som hittil har bodd i Sverige om vinteren og Norge i sommerhalvåret, får ikke lenger komme tilbake til Norge. I stedet blir de plassert ulike steder i Sverige. Med det innledes flyttingen av et stort antall samiske familier med reinflokker. Myndighetene kaller løsningen en disposisjon, på samisk fødes ordet bággjohtin; tvangsflytting.

ÆDNAN

ČÁJEHUVVO/SPILLEPLAN

VUOSTTAŠČÁJÁLMAS/PREMIERE: 01.11. DII./KL. 19

Muđui čájehevvo buot bearjadagaid ja lávvordagaid olles skábmanánu. // Spilles alle fredager og Lørdager i november.

Lávvordaga/Lørdag 02.11. dii./kl. 17

Bearjadaga/Fredag 08.11. dii./kl. 19

Lávvordaga/Lørdag 09.11. dii./kl. 17

Bearjadaga/Fredag 15.11. dii./kl. 19

Lávvordaga/Lørdag 16.11. dii./kl. 17

Bearjadaga/Fredag 22.11. dii./kl. 19

Lávvordaga/Lørdag 23.11. dii./kl. 17

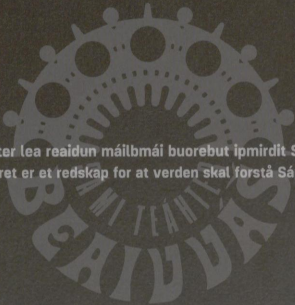
Bearjadaga/Fredag 29.11. dii./kl. 19

Lávvordaga/Lørdag 30.11. dii./kl. 17

RABASÁIGGIT/ÅPNINGSTIDER

Bearjadagaid dii./kl. 18 - 22

Lávvordagaid dii./kl. 16 - 20

**Teáhter lea reaidun máilbmái buorebut ipmirdit Sámi.
Teatret er et redskap for at verden skal forstå Sápmi.**

SÁMI NAŠUNÁLATEÁHTER BEAIVVÁŠ

ČUOVO MIN / FØLG OSS . FB: beaivvasteater . IG: @beaivvasteater . beaivvas.no

Váriin dampá cáhci goržin,
guoikan johtá legiid miel,
meara guvlui mohkohalla
ohcá bálgád rabas áhpá.

Ned fra fjellet vannet fosser,
elver strømmen gjennom skogen,
Ned mot havets overflate
Til det store, vide vannet.

Utdrag fra elvens joik.
Goahtoeanan Luohti

